

8. februar 2007
JIL

**Bilag 3. Folke- og skolebiblioteker som en samlet organisation i København.
Potentiale og udfordringer! Et ideoplæg.**

Baggrund

For den almindelige dansker kan det være svært at forstå, at der eksisterer to parallelle offentlige bibliotekstilbud i de fleste kommuner – folke- og skolebibliotekerne, ikke mindst på baggrund af at de to tilbud i betydeligt omfang overlapper både med hensyn til målgrupper, materialesamlinger og organisering af de tekniske baggrundsfunktioner.

Denne parallelle udvikling er sket som følge af, at de to bibliotekstyper er etableret ud fra to forskellige lovgivninger – Biblioteksloven og Folkeskoleloven, men er også udtryk for at to forskellige professioner – bibliotekarer hhv. folkeskolelærere med en efteruddannelse som skolebibliotekarer - har anlagt et forskelligt syn på biblioteksfunktionen.

I praksis er der dog som nævnt betydeligt overlap, og det har da også betydet, at der i de senere år er sket en række omlægninger af organiseringen i mange kommuner, således at de forskellige bibliotekstyper i større eller mindre udstrækning ses som et samlet tilbud. Denne udvikling er sket ud fra ønsker om både:

- effektivisering og forenkling af arbejdsgange
- forbedring af servicen over for såvel skoleelever som borgere i almindelighed.

Det vurderes at tilsvarende overvejelser kan være relevante også i Københavns Kommune.

To spor – hhv. organisering af administrative baggrundsfunktioner og tilbudet over for brugerne

Administrative baggrundsfunktioner

I dag køber folke- og skolebiblioteker parallelt og uafhængigt ind og registrerer de indkøbte materialer på principielt stort set samme vis i stort set identiske – men i dag adskilte edb-systemer.

Der benyttes grundlæggende samme regler for registrering og klargøring. Der eksisterer parallelle logistiksystemer til transport af biblioteksmaterialer mellem de enkelte folke- og skolebiblioteker.

Som udgangspunkt vil der kunne opnås en mere effektiv drift ved at samkøre sådanne adskilte løsninger i en fælles og samlet model. Der vil sandsynligvis opstå ekstra omkostninger i forbindelse med selve omlægningen, men på sigt vil der kunne opnås stordriftsfordele – forudsat at alle interessenter accepterer fælles standarder for registrering, klargøring, udlån mm.

En vellykket integration af folke- og skolebibliotekstilbudets administrative baggrundsfunktioner vil forudsætte, at der etableres en samlet biblioteksorganisation i København med enstrengt ledelse, fælles materialer, database og logistiksystem, og at der i udformningen af de konkrete arbejdsgange tages højde for alle interessenters behov og ønsker. De nuværende materialesamlinger i folke- og skolebiblioteker og skolernes fællessamlinger fra det tidligere Center for Undervisningsmidler vil skulle ses i sammenhæng.

Det er muligt, at omkostningerne ved en eventuel omlægning er mindre nu end de ”normalt” ville være – på baggrund af strukturreformen, som har bevirket at det tidligere kommunale Center for Undervisningsmidler i Københavns Kommune nu er blevet en statslig organisation under CVU København & Nordsjælland. Det har nødvendiggjort en organisatorisk tilpasning af opgaveløsningen internt i Københavns Kommune, som endnu ikke er fuldt ud gennemført.

Det vurderes, at en integrationsløsning inden for den eksisterende samlede kommunale økonomi til anskaffelse af folke- og skolebiblioteksmaterialer, drift af IT-systemer og logistik i forhold til hhv. folke- og skolebiblioteker på baggrund af stordriftsfordele vil gøre det muligt at forbedre serviceniveauet for både elever og lærere på skolerne og for borgerne i almindelighed samtidig med, at det vil være muligt at reducere omkostningerne.

Men det vil være nødvendigt med en nærmere analyse for at afklare, hvor langt det er muligt at nå inden for den eksisterende samlede driftsramme.

Tilbudet over for brugerne

Det vil være naturligt at gå videre fra de administrative baggrundsfunktioner til servicen over for borgerne i alle aldre, således at det samlede bibliotekstilbud og de involverede medarbejdere samles i en organisation.

Det ville give fordele for københavnernes. Børnene i skolerne ville få reel adgang til også folkebibliotekernes materialer ved besøg på skolebiblioteket (og omvendt), lærerne ville få lettere adgang til et langt bredere materialetilbud i tilrettelæggelse af undervisningen, og der ville principielt kunne skabes en mere decentral biblioteksstruktur ved at give borgere i alle aldre adgang til at anvende nogle skolebiblioteker som kombinerede skole-, børne- og familiebiblioteker.

Ved at samle alle skole- og folkebibliotekers medarbejdere i en organisation under en ledelse både centralt og lokalt vil det være muligt at gennemføre en serviceforbedring inden for de eksisterende rammer. Det kan ske ved at folkebiblioteksmedarbejdere indgår i arbejdet med servicering af skolebibliotekernes nuværende brugere på skolebibliotekerne – elever og lærere – både i forhold til den almindelige opgaveløsning, men også i forbindelse med særlige indsatser og projekter, f.eks. integrationsindsatser og undervisning i informationssøgning og andre særlige læringsprojekter. Det kan omvendt også ske på folkebibliotekerne ved at skolebibliotekarere indgår i betjeningen af borgerne på folkebibliotekerne og dermed kan være med til at kvalificere f.eks. brugerundervisning, kursustilbud, betjening af børn og unge mm.

Mere overordnet vil et samarbejde inden for samme organisation give mulighed for at intensivere fælles udvikling på baggrund af allerede eksisterende projekt- og ad-hoc samarbejder mellem skole- og folkebiblioteker. Dermed bliver det muligt at forstærke udviklingsindsatsen på tværs af tidligere skel og faggrænser.

De to faggrupper – bibliotekarere og lærere – kan tilsammen løfte kvaliteten af tilbudet – både i forhold til folke- og skolebiblioteksbrugere.

Det eksisterende kombinerede folke- og skolebibliotek i Vigerslev på Kirsebærhavens Skole demonstrerer potentialet i en sådan model. Her har skoleelever og lærere oplevet markante serviceforbedringer efter etableringen af det kombinerede bibliotekstilbud, - det har bl.a. resulteret i at besøgstal og udlån i forbindelse med skolen er vokset eksplosivt.

Det vil principielt være muligt at forbedre kapacitetsudnyttelsen af eksisterende skolebiblioteker ved efter nærmere vurdering og eventuel udvidelse at åbne nogle af dem for borgerne i lokalområdet i almindelighed. Det ville næppe være hensigtsmæssigt at åbne alle skolebiblioteker for offentlig adgang, men det ville principielt være muligt at decentralisere bibliotekstilbudet på den måde. Derved kunne nogle af de eksisterende folkebiblioteksafdelinger erstattes af kombibiblioteker og dermed gøre det økonomisk muligt at fastholde en høj grad af decentralisering

af bibliotekernes tilbud. Det vil også medvirke til gøre skolen til en mere integreret del af lokalområdet, også for de befolkningsgrupper, der ikke selv har direkte tilknytning til skolen.

En udstrakt decentralisering med åbning af flere skolebiblioteker for borgerne i bydelen vil indebære behov for både investerings- og driftsmidler. Men det vil være nødvendigt med en nærmere analyse for at afklare omfanget.

Erfaringer fra andre kommuner viser, at driftsomkostningerne for det enkelte bibliotek ikke kan reduceres væsentligt, men i særdeleshed skolebibliotekernes brugere oplever en klar serviceforbedring ved at få adgang til folkebibliotekernes langt mere udbyggede materialetilbud.

Materialer, indretning og andre servicetilbud skal dog være så attraktive, at de øvrige borgere i bydelen også får god gavn af kombiløsningen.

Samarbejde med Børne- og Ungeforvaltningen

Skole- og folkebiblioteker i København har i de senere år samarbejdet om konkrete projekter – bl.a. læringsprojekter ved bibliotekerne Vigerslev og Solvang (Kirsebærhavens Skole og Dyvekeskolen) og også centralt i forbindelse med gennemførelse af udbud af materialeanskaffelser mm.

En intensivering af samarbejdet og eventuel overgang til egentlig samlet opgaveudførelse kan ikke foretages isoleret med udgangspunkt i Kultur- og Fritidsforvaltningens nuværende opgaveløsning, men forudsætter politisk stillingtagen til ideen og efterfølgende indgående drøftelser med Børne- og Ungeforvaltningen om de praktiske muligheder.

Fælles Service
Islands Brygge 37, 5. sal
2300 København S

Telefon
33 66 46 50

Telefax
33 66 71 20

Direkte telefon
33 66 46 51

E-mail
jensin@kff.kk.dk

www.bibliotek.kk.dk